

KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ AÇISINDAN KRAL KIZI HAMAMI’NIN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma Makalesi / Research Article

Şengül, A. ve Çılgınoğlu, H. (2021). Kültürel Miras Turizmi Açısından Kral Kızı Hamamı’nın Swot Analizi İle Değerlendirilmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 539-552.

Geliş Tarihi: 30.04.2021

Kabul Tarihi: 27.05.2021

E-ISSN: 2149-3871

Ali ŞENGÜL

alisengul666@gmail.com

ORCID No: 0000-0002-3909-6893

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU

Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

hcilginoglu@kastamonu.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-6787-3397

ÖZ

Gün geçtikçe gelişen ve geliştikçe büyüyen turizm sektöründe turistlerin talepleri farklılık göstermeye başlamıştır. Son dönemlerdeki turist profillerinde yaşanan değişimlere bakıldığında, turistler artık yoğun şekilde talep gören turistik mekanlardan daha çok doğallığı bozulmamış bölgelere seyahat etmek istemektedirler. Turistlerin, bir bölgedeki ya da ülkedeki kültürü, yaşam tarzını, miras değerini merak etmesi ve bu merak duygusunu deneyimlemek istemesi kültür turizmini ve miras turizmini ön plana çıkarmıştır. Bu durum kültürel miras değerlerine sahip olan bölgeler için hem sosyal hem de ekonomik anlamda oldukça önem arz etmektedir. Yozgat ili Sarıkaya ilçesinde bulunan, yaklaşık 2000 yıllık geçmişe sahip, antik dönemde termal tedavi merkezi olarak kullanılan, 2018 yılında UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi’ne alınan Kral Kızı Hamamı hem doğallığı hem de kültürüyle bir kültürel miras değeri taşımaktadır. Bu çalışmada Kral Kızı Hamamı’nın kültürel miras turizmi açısından SWOT analizi yapılarak hem ülke hem de bölge turizmi için öneminin vurgulanması amaçlanmaktadır. Ayrıca hem yerel yöneticilere, hem yerli halka hem de seyahat acentelerinde farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır. Yapılan SWOT analizi sonucunda yapının güçlü ve zayıf yönleri belirtilirken, oluşabilecek fırsat ve tehditlere de değinilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre hem bölgenin hem de yapının turizm sektöründe gelişmemesi halkın yeterli bilince sahip olmaması, tanıtımın yapılamaması ve yeterli plan, proje geliştirilmediği gibi durumlardan kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Kültürel Miras Turizmi, Kral Kızı Hamamı, Roma Hamamı.

EVALUATION OF “KRAL KIZI BATH” IN TERMS OF CULTURAL HERITAGE TOURISM WITH SWOT ANALYSIS

ABSTRACT

The demands of tourists in the tourism sector, which develops and grows day by day, have started to differ. Considering the recent changes in the tourist profiles, tourists now want to travel to unspoiled regions rather than tourist attractions that are in high demand. The fact that tourists are curious about the culture, lifestyle, heritage value in a region or country and want to experience this sense of curiosity has brought cultural tourism and heritage tourism to the fore. This situation is of great importance both socially and economically for regions that have cultural heritage values Kral Kızı Bath, located in the Sarıkaya district of Yozgat, has a history of about 2000 years, was used as a thermal treatment center in antiquity and was included in the UNESCO World Temporary Heritage List in 2018, it has a cultural heritage value with its naturalness and culture. In this study, it is aimed to emphasize the importance of Kral Kızı Bath for both country and region tourism by making a SWOT analysis in terms of cultural heritage tourism. In addition, it is aimed to raise awareness for local administrators, local people and travel agencies. As results of the SWOT analysis, the strengths and weaknesses of the building are specified, and the opportunities and threats that may occur are also mentioned. According to the results, the fact that both the region and the building cannot develop in the

tourism sector is due to the lack of awareness of the public, the inability to make publicity and the lack of sufficient plans and projects

Keywords: Cultural Heritage, Cultural Heritage Tourism, Kral Kızı Bath, Roman Bath.

1. GİRİŞ

Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki dönemde turizm faaliyetlerinde ciddi bir artış yaşanmaya başlamıştır. Bu artış 1980’li yıllardan öncesinde çoğunlukla bedeni dinlendirme gibi faaliyetleri içermektedir (Türker ve Çelik, 2012). Gün geçtikte dünya üzerindeki bireylerin ilgileri ve eğilimleri, turizmde çeşitliliğe doğru kaymış ve bu durumdan dolayı da daha önce değerlendirilmemiş kaynakların kullanılması ihtiyacı doğmaya başlamıştır. Turistlerin doğallığı ve/veya orijinallığı korunmuş yerleri ve eserleri görmek istemesi, bu türdeki turizm kaynaklarının nasıl kullanılabileceğini de göstermektedir. Kültür turizminin temel felsefesi, koruyarak kullanmak ve kendinden sonraki nesillere bırakmaktır (Özdemir, 2011).

Dünya savaşları başta olmak üzere tüm savaşlar sırasında yaşanan çevresel yıkımlardan dolayı kültürel miras olarak nitelendirilebilen bölgelerin korunmasına yönelik tedbirler alınması gerektiği gündeme gelmiştir. Bu bağlamda 1931 yılında Atina’da gerçekleştirilen “Tarihi Anıtların Korunması ile İlgili Mimari ve Teknisyenlerin 1. Uluslararası Konferansı” ve 1933 yılında Uluslararası Mimarlık Kongresi öncülüğünde kültürel mirasın korunması ve savaş sonrasında sağlıklı şehirler oluşturulması gibi amaçlarla “Atina Sözleşmesi” kabul edilmiştir (Kuşçuoğlu ve Taş, 2017).

Tarihi kentler, geleneksel kent dokuları ile kültürel ve mekânsal olarak yaşanan geçmişi yansıtan unsurlardır. Bir toplumun yaşayışı, gelenekleri, düşünceleri, sanatı ve mimarisinin gelecek nesillere aktarılması günümüz dünyasında kültürel miras kavramı ile açıklanmaktadır (Ayaz, Apak ve Sümbül, 2018). Kültürel miras, geçmişten günümüze ulaşmış peyzajlar, biyoçeşitlilik, kültürel uygulamalar, tarihi mekanlar gibi değerleri kapsayan, hem ulusal hem de bölgesel anlamda gelişmeye ve büyümeye etkisi olan önemli bir kavram haline gelmiştir (Doğaner ve Dupont, 2015).

Kültürel miras olarak değerlendirilen yapıların bulunduğu bölgeler, turizm ile ilgili olarak ekonomik açıdan gelişme ve büyüme gibi özelliklerle ön plana çıkmaya başlamıştır. Turistler başka bir bölgenin kültürünü, miras değerini yaşayış tarzını vb. öğrenmek istemektedirler. Bu öğrenme ihtiyacını da o bölgeye giderek karşılamaktadırlar. Bu durum ise hem kültür turizmini hem de miras turizmini, ön plana çıkarmıştır. Bu olay da yeni turizm destinasyonlarının oluşmasında büyük etkiye sahiptir (Uslu ve Kiper, 2006; Boz ve Uğur, 2015).

Bu çalışma kapsamında Yozgat ili Sarıkaya ilçesindeki büyük bir öneme ve tarihe sahip olan Kral Kızı Hamamı, yapısı, mimari özellikleri ve bugünkü durumu gibi konularla tanıtılarak ve genel bilgiler verilerek, yapının hem ülke hem de bölge ekonomisi için önemli değer olduğu SWOT analizi ile vurgulamak amaçlanmaktadır. Ayrıca, çalışmayla birlikte hem yeni destinasyonlar oluşturulmasında söz ve yetki sahibi olan seyahat acenteleri ve yerel yöneticilere hem de bölgedeki yerli halka, nasıl bir tarihi hazineye ev sahipliği yapıldığı konusunda farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Buna ek olarak bu çalışmanın, hem oluşabilecek farkındalık sonrasında bölgeye ekonomik ve sosyal faydalar sağlayacağı hem de literatürde konuyla ilgili pek fazla kaynağa ulaşılamadığından dolayı literatüre katkı sağlayacağı konusunda önem arz ettiği düşünülmektedir.

2. KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM İLİŞKİSİ

Miras kavramı toplumlardaki kültürel kimliğin ve değerlerin taşıyıcısı olarak ifade edilmektedir (Nuryanti, 1996). Kültürel miras ise tüm dünya tarihindeki insanların her türlü yaşamsal faaliyetlerinin nesilden nesile aktarılarak günümüze kadar ulaşan ve somut ve soyut olarak gruplandırılan değerlere verilen tanımdır (Ünsal ve Purhan, 2012).

Kültürel miras kavramının uluslararası alanda önem kazandığı bir sözleşme olan 1972 tarihli “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme”de bir bölgedeki kültürel ve doğal miras değerlerinin sürdürülebilir olabilmesi ve korunması, sözleşmeyi imzalayan devletlerin görevleri arasında gösterilmiştir. Bu sözleşmeye göre sanatsal, tarihi ve/veya bilimsel açıdan değerler

barındıran yapılar, sitler ve anıtlar, kültürel miras olarak değerlendirilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, 2021 (URL8)).

2000’li yılların başında gelenekler ve ritüeller gibi değerlerin de korunarak sonraki nesillere aktarılması gerektiği görüşü yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu değerlerin önemine istinaden 2003 yılında UNESCO tarafından 32. Genel Konferansı düzenlenmiş ve bu konferansta “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” imzalanmıştır (Pekerşen, Güneş ve Selçuk, 2019;353). Bu sözleşmenin amaçlarından biri de “somut olmayan kültürel mirası korumak; saygı göstermek; somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değer birliği, uluslararası iş birliği ve yardımlaşmayı sağlamak” gibi konulardır (UNESCO, 2003). Bu sözleşmeden sonra miras kavramı soyut ve somut olmayan şeklinde ikiye ayrılmıştır. Bu kapsamda kültürel miras olarak nitelendirilen varlıklar şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 1: Kültürel Mirasın Sınıflandırılması

Kültürel Miras		
Somut Kültürel Miras		Somut Olmayan Kültürel Miras
<i>Taşınmaz Miras</i>	<i>Taşınabilir Miras</i>	Müzik
Mimari Eserler	Resimler	Tiyatro
Anıtlar	Heykeller	Edebiyat
Arkeolojik Sitler	Arşivler	Halk Dansları
Tarihi Merkezler	Fotoğraflar	El Sanatları
Bina Grupları	Eski Paralar	Sözlü Gelenekler
Kültürel Manzaralar	Kütüphane Eserleri	Geleneksel Oyunlar
Tarihi Parklar	Günlük Eşyalar	Dini Törenler

Kaynak: (Toylan, Ar, Kayıkcı ve Bozkurt, 2017)

İsmail, Masron ve Ahmad (2014), kültürel mirasın yalnızca mimari eserler olarak değil, aynı zamanda bu eserlerin arkasındaki gelenekleri, bilgi birikimlerini ve insani değerleri gibi konuları açısından da incelenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, kültürel miras olarak tanımlanan insanlar tarafından üretilen araç gereçler, yapılar ve/veya teknolojik ürünler gibi dokunulabilir değerler somut miras, gelenekler, davranışlar, kurallar gibi dokunulamayan değerler soyut miras olarak iki gruba ayrılmaktadır. İnsanların bu kavramlar dolayısıyla dolaylı ya da doğrudan ürün ve hizmet satın almaları kültürel miras turizmini ortaya çıkarmaktadır (Gülcan, 2010; Yılmaz, Karaman ve Karaman, 2013).

Kültürel miras olarak değerlendirilen yapıların bulunduğu bölgeler, turizm ile ilgili olarak ekonomik açıdan gelişme ve büyüme gibi özelliklerle ön plana çıkmaya başlamıştır. Turistlerin, bir bölgedeki ya da ülkedeki kültürü, yaşam tarzını, miras değerini merak etmesi ve bu merak duygusunu deneyimlemek istemesi kültür turizmini, miras turizmini, ön plana çıkarmıştır. Bu durum da yeni turizm destinasyonlarının oluşmasında büyük etkiye sahiptir (Uslu ve Kiper, 2006; Boz ve Uğur, 2015).

Karapınar ve Barakazı (2017), yaptıkları çalışmada son yıllardaki turist profillerinde farklılıklar oluşmaya başladığını belirtmişlerdir. Bu çalışmaya göre turistlerin, diğer bireylerin daha çok talep gösterdiği yerlere olan ilgileri azalmaya başlamış, bunun yerine doğallığını koruyan, bozulmamış ve tarihi bölgelere daha fazla ilgi göstermeye başlanılmıştır. Kültürel miras turizmi kapsamında bu tür yapıların, alanların korunması, sosyal fırsatların ortaya çıkarılması noktasında stratejik önem taşımaktadır (Elfadaly, Attia, Qelichi, Murgante ve Lasaponara, 2018).

Kültürel mirasın korunması ve yönetilebilmesi için bulunması gereken en önemli özelliklerden biri miras farkındalığıdır. Geçmiş zamanlardan beri, kültürel miras unsurlarının zarar

görmesinin en büyük sebepleri arasında toplumdaki farkındalık eksikliği ve miras unsurunun korunmasında aktif bir rolü olmaması gibi durumlar gösterilmektedir. Kültürel mirasın korunması hususunda bölge halkının etkisi oldukça fazladır. Bölge halkından beklenen bu destek, farkındalık, gurur hissi ve aidiyet duygusu ile sağlanabilir (Shankar ve Swamy, 2013'ten aktaran Gök, 2020).

Kültürel mirasın yönetilmesi ve korunması hususunda başta uluslararası örgütler tarafından olmak üzere birçok yöntem geliştirilmiştir. UNESCO'ya ait bir kuruluş olan Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS), 1999 yılında bir bildiri yayınlamış ve bu bildiri de kültürel miras değeri taşıyan değerlerin bulunduğu bölgelerde turizmin nasıl yönetilmesi gerektiği konusunda bazı prensipler belirlemiştir. Bu prensiplerin kültürel miras ile turizm arasındaki etkileşim durumunu tüm boyutlarıyla ele alarak nasıl daha iyi yönetilebileceği konusundaki amaçlardan oluşmaktadır (Seyhan, 2014).

3. YOZGAT İLİ VE SARIKAYA İLÇESİ

Yozgat ilinin E 88 karayolu üzerinde bulunması, Hattuşaş bölgesine yakın olması ve Kapadokya ve Hattuşaş arasındaki yolu birbirine bağlayan Atatürk yolunun şehir merkezinden geçmesi gibi sebeplerden dolayı, bölgeye birçok yabancı uğramaktadır. “Bozok Yaylası” olarak da bilinen Yozgat bölgesi, ilkçağlardan beri birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde bozulmamış doğasıyla, sahip olduğu tabiat güzellikleriyle, tarihi, kültürel ve turistik değerleriyle, yöresel lezzetleriyle ve kaplıcalarıyla turizm çeşitliliğine sahip bir ildir (Yozgat Belediyesi (URL1), 2021). Turizm potansiyelinin verimli bir şekilde kullanılmadığından şehirde yüksek oranda göç görülmektedir. 2015 yılında ülkemizin en fazla göç veren şehri Yozgat olmuştur. Yozgat il nüfusunun 2023 yılında 290 bin kişiye düşeceği ön görülmüştür (Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, 2011).

Yozgat ilinin büyük bir bölümü Orta Anadolu platolarından oluştuğundan dolayı şehir aynı zamanda “Bozok Platosu” ya da “Bozok Yaylası” olarak da bilinmektedir. İlin etrafı dağlarla çevrili olduğu için denizden etkilenmesi neredeyse imkansız haldedir. Bundan dolayı da gündüz-gece ve yaz-kış arasındaki sıcaklıklarda ciddi farklar görülmektedir (Yozgat Belediyesi(URL2), 2021).

Kınalı (1987), Yozgat iline ait ilk yerleşim izlerinin tarih öncesi dönemlere ait olduğunu ifade etmiştir. 1927 yılında ilde yapılan kazı ve araştırma çalışmaları sonucunda, il tarihinin Kalkolitik Dönemi'nin başlarına kadar uzandığı belirlenmiştir. Bu tespit, Çengeltepe, Alışar ve Mercimektepe isimli höyüklerde gerçekleştirilen kazılar kanıtlamaktadır (Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(URL3), 2021).

Sarıkaya ilçesi, şehir merkezinin 77 km güneydoğusunda yer almaktadır. İlçe merkezi, içerisinde barındırdığı termal kaynaklar ve tarım ve hayvancılığın yapılmasına elverişli araziler sebebiyle tarih boyunca birçok medeniyetin sürekli yerleşim alanlarından biri olmuştur. Hem ilçe merkezinde hem de köylerinde antik döneme ait olduğu belirlenen 17 tane Tümülüs, 19 tane höyük, 1 tane Roma Hamamı ve 1 tane kilise kalıntısı bulunmaktadır. Osmanlı Devleti dönemine ait olduğu belirlenen 1 cami, 1 köprü, 1 şapel, 1 hamam ve 3 konak anıtsal yapı olarak koruma altına alınmıştır (Şenyurt, 2016).

Sarıkaya ilçe merkezinin bulunduğu bölge, Roma döneminde “Aqua Sarvenae” ve Bizans döneminde de “Therma Basilica” isimleriyle anıldığı bilinmektedir. Bazı Hristiyanlık kaynaklarına göre, Hz. İsa'nın 12 havarisinden biri olan Aziz Petrus, Sebastieia'dan yani Sivas'tan, Mazaka'ya yani Kayseri'ye ve oradan da Tavium'a yani Yozgat bölgesine doğru yaptığı seyahatler sırasında Therma Basilica'dan geçmiştir. Bunun yanı sıra, 3-4. yüzyıllara ait olan “Tabula Peutingeriana” isimli dünya haritasında belirtilen Aqua Sarvenae isimli bölgenin de bu bölge olduğu belirtilmektedir (Sarıkaya Belediyesi(URL4), 2021).

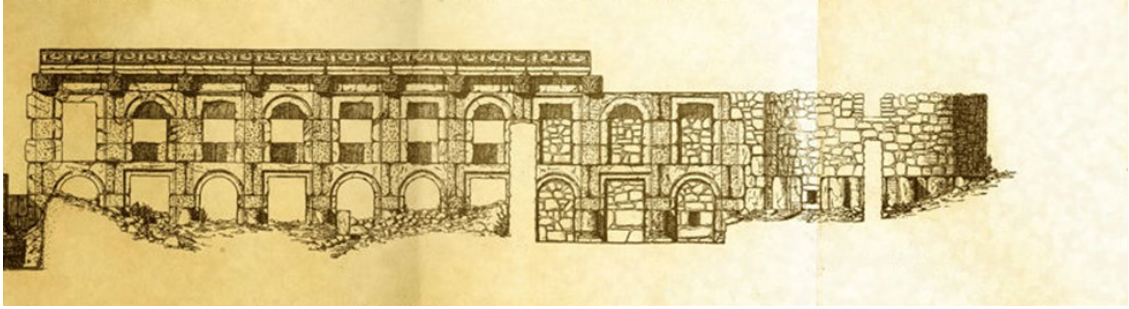
4. KRAL KIZI (ROMA) HAMAMI

Sarıkaya ilçe merkezinde bulunan Kral Kızı Hamamı ya da diğer adıyla Roma Hamamı hakkındaki ilk bilgiler Fransız bir gezgin olan Chantre tarafından verilmiştir. Chantre, 1893-1894 yılları arasındaki Anadolu'da yaptığı geziler sırasında Kral Kızı (Roma) Hamamı'nın bir cephesinin

çizimini yapmış ve bu bölgede yapılabilecek kazı ve araştırma çalışmalarında ilginç bilgilere ve/veya eserlere ulaşılacağıni belirtmiştir (Chantre, 1898). Türkçe kaynaklara bakıldığında da, Başbakanlık Arşivlerinde bulunan 1905 tarihli bir belgede bu yapıdan bahsedilmektedir (Sarıkaya Belediyesi(URL4), 2021).

Chicago Üniversitesi tarafından yürütülen ve 1932 yılında gerçekleştirilen Alişar kazısı başkanı Dr. Von Der Osten, bölgedeki ilk kazıların gerçekleştirilmesi için Richard C. Haines başkanlığında bir ekip görevlendirmiştir. Bu kazıda öncelikli olarak, mevcut durumdaki kalıntıların ölçümü ve binanın sınırlarını belirlemek amaçlanmıştır. Belirli bir süre boyunca yapılan kazıların sonunda yapının bir planını ortaya koymak istenmiştir. Ancak zaman yetersizliğinden dolayı kesin bir sonuca ulaşamamıştır (Şenyurt, 2016).

Fotoğraf 1: Von Der Osten'in 1927 tarihli Roma Hamamı Çizimi

Kaynak: Sarıkaya Kaymakamlığı (URL5)

Kral Kızı Hamamı ya da Roma Hamamı, 1987 yılında Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu tarafından verilen bir kararla “Taş Duvarlar ve Kemerler” kapsamında korunması gereken taşınmaz kültür varlığı olarak kabul edilmiştir. 1989 yılında da hem bu yapı hem de yapının çevresindeki modern kaplıcanın bulunduğu bölge turizm merkezi olarak ilan edilmiştir. 2009 yılında Sarıkaya Belediyesi yetkilileri, Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na bir başvuruda bulunmuş ve ilgili kurum tarafından verilen kararla birlikte 2010-2015 yılları arasında bölgede 1932 yılından sonra ikinci kazı ve temizlik çalışmaları başlatılmıştır (Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(URL6), 2021).

Yapılan bu kazı ve temizlik çalışmalarında, yapıyı Yozgat turizmine kazandırmak ve tüm dünyaya tanıtmak amaçlanmıştır. Bu çalışmalar öncesinde Kral Kızı Hamamı'nın çevresinde birçok bina bulunmaktayken (Fotoğraf.2), çalışmalarla birlikte bu yapılar ortadan kaldırılarak yapının daha ön plana çıkması sağlanmıştır (Fotoğraf.3).

Fotoğraf.2 Kazı ve Temizlik Çalışmaları Öncesinde Kral Kızı Hamamı ve Çevresi

Kaynak: Yozgat Valiliği (URL7)

Fotoğraf.3 Kazı ve Temizlik Çalışmaları Sonrasında Kral Kızı Hamamı ve Çevresi

Kaynak: Yozgat Valiliği (URL7)

Yapının çalışmalar başlamadan önceki durumuna bakıldığında, bölge üzerinde yalnızca, ana cephesi batıya dönük, 25 metre uzunluğa sahip, 4,5 metre yüksekliği olan, iki katlı, 10'ar gözlü kemerleri bulunan ve taş duvardan oluşan bir cephe bulunmaktaydı. Bu cephenin etrafı bir taş duvarla çevrilmiş ve ön tarafında bulunan bir çeşmeyle, yapıdan çıkan sıcak suyun halkın kullanılması sağlanmış durumdaydı. Temizlik çalışmaları sırasında temizlik yapılan alanlardan termal su çıkması çalışmaları oldukça zorlaştırmıştır (Şenyurt, 2016).

Temizlik çalışmalarına ilk olarak cephe ve kemerlerin temizlenmesiyle başlanmıştır. Cepheyi çevreleyen taş duvar ve ön taraftaki çeşme kaldırılmıştır. Çalışmaların ilerlemesiyle birlikte kemerlerin arasındaki stylobat düzlem ve antik duvarın önündeki toprakların altında kalan arşitrav bloklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Çalışmaların ilk yıllarında daha çok taştan duvarların ortadan kaldırılmasına yoğunlaşmış ve yapının çevresindeki taş binaların yıkılarak molozların temizlenmesi oldukça uzun sürmüştür. Molozların temizlenmesiyle çalışma alanı genişletilmiş ve yapının zeminin ortaya çıkması sağlanmak istenmiştir (Şenyurt ve Yılmaz, 2013).

Yapılan bu çalışmalar esnasında, Cumhuriyet dönemine ait madeni paralar, yapıları ve üzerindeki yazıları bozulmuş sikkeler, ve İslami dönemlere ait olduğu belirtilen seramikler, camdan yapılmış bilezik parçaları ve M.Ö. I. yüzyıla ait işlemeli bir kemik obje gibi birçok buluntu gün yüzüne çıkarılmıştır (Hasırcı, Becene ve Yılmaz, 2013).

Fotoğraf.4: Kazı Çalışmalarında Bulunan Kemik Objeye

Günümüzde halen sıcak su kaynağının aktif bir şekilde kullanılabilirdiği Kral Kızı Hamamı'nın planı kısmen de olsa çıkarılmıştır. Yapının inşasında, cephe ve havuzlarda yöresel damarlı beyaz mermer, iç kısmında da kireç taşı kullanılmıştır. Yapının ana bölümlerini, batı cephesine dönük bir cephe, bu cephenin önünde büyük bir termal havuz, cephenin arkasında iki küçük havuz oluşturmaktadır. Cephe duvarlarının arkasındaki alt kemerlerin üzerindeki eğimli kısım ahşap çatı tasarım modelini desteklemektedir. Buradan da, buradaki havuzların üzerinin ahşap bir çatıyla kapatıldığı anlaşılmaktadır. Bu üç havuz da suyu aynı kaynaktan almaktadır (Sarıkaya Kaymakamlığı(URL5), 2021).

Yapının kemer ayaklarındaki blokların ön yüzü Attik-İon tipi kaideli, Korinth tipi başlıklı yarım sütun kesitli payelerle bezenirken, kemerlerin en tepesindeki kısımda iki fascialı ve üstünde dönüşümlü olarak bukranion ve gırlant kabartmaları ile süslenmiş yekpare mermer arşitrav blokları bulunmaktadır (Sarıkaya Belediyesi(URL4), 2021). Yapının en üst kısmında friz süslemelerinin üzerinde boğa başı ve yılan figürleri birlikte işlenmiştir. Yılan figürünün mitolojide tıp ve sağlık tanrısı Asklepios'un simgesi olduğu düşünülürse, yapının antik dönemlerde bir tedavi merkezi olarak kullanıldığı söylenebilir. Bunun yanı sıra, yapının bulunduğu ilçeden Yozgat Müze Müdürlüğü'ne bir kadın heykeli torsosu getirilmiştir. Bu torsos Asklepios'un kızı olan ve sağlık ve temizlik tanrıçası Hygiei'ya benzetilirken, aynı zamanda Antalya'daki Tlos Antik Kenti'nde gerçekleştirilen kazılarda ortaya çıkan Faustina Minor heykeline de benzetilmektedir. Ayrıca, 2014 yılındaki kazı ve temizlik çalışmalarında, yılı 145-146 olduğu belirtilen ve Antoninus Pius'a ait bir Kayseri şehir sikkesi de bulunmuştur. Bu kapsamda Kral Kızı Hamamı'nın yapılış tarihi M.S. II. yüzyılın ortaları olarak düşünülmektedir. İçerisindeki suyun 48 derece olduğu bilinen Kral Kızı Hamamı'nın halk efsanelerine göre, birçok hastalığa şifa getirdiği anlayışı yaygındır.

Dönemin Yozgat Valisi Kemal YURTNAÇ ve Sarıkaya Belediye Başkanı Ömer AÇIKEL'in girişimleriyle birlikte Kral Kızı Hamamı, 2018 yılında UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne dahil edilmiştir. Bu gelişmeden sonra, bölgedeki yetkililer, kazı çalışmalarını daha da genişleterek, yapıyı hem Yozgat hem de dünya turizmine kazandırmak istediklerini belirtmelerine rağmen, bu dönem sonrasında yapı ve çevresinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

5. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Dünya üzerinde üçüncü bir örneği bulunmayan Roma döneminde termal tedavi merkezi olarak kullanılan ve günümüzde de halen aktif bir şekilde sıcak su bulunan Kral Kızı Hamamı ne yazık ki hem dünya da hem de ülkemizde yeterince ilgi ve destek görmemiştir. Kral Kızı Hamamı, gerek tarihi dokusuyla, gerekse sağlık turizmi açısından önem taşıyan bir değerdir. 2018 yılında UNESCO tarafından da Dünya Geçici Miras Listesi'ne alınmasıyla birlikte, yapı bir kültürel miras olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda Kral Kızı Hamamı'nı kültürel miras turizmi açısından değerlendirmek amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda da bölgede turizmin öneminin daha da anlaşılacağı ve bu durumun da bölgeye hem ekonomik hem de sosyal açıdan faydalar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden yapılandırılmamış gözlem tekniği uygulanmıştır. Bu yöntem sosyal bilimleri kapsayan çalışmalar arasında en çok kullanılan yöntemlerden biridir. Bununla beraber, bu yöntemde çalışmanın konusu ve sorunla ilgili birey ve objeler bir zaman kesiti içerisinde araştırmacının gözlemi altında incelenmektedir (Aziz, 2008). Gözlem, çoğunlukla davranışların gerçekleşmiş olduğu bölgelerde yapılmakta ve "katılımlı gözlem" olarak adlandırılan yöntemle gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

Bu gözlem kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda belirtilen yapının kültürel miras turizmi açısından değerlendirilebilmesi için SWOT analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen gözlem uygulaması, 2019 yılı içerisinde Kral Kızı Hamamı çevresinde araştırmacı tarafından, yaklaşık olarak 2 ay süren bir gözlem sonucunda gerçekleştirilmiştir. SWOT analizi çerçevesinde fırsatlar ve güçlü yönler ile olumlu yaklaşımlar, zayıf yönler ve tehditler ile de olumsuz yaklaşımlar ortaya konmaktadır. SWOT analizi ile yapılacak bu değerlendirilmelerle Kral Kızı Hamamı'nın kültürel miras turizmi açısından değerlendirilmesi ve bu yapının daha iyi pazarlanabilmesi, daha iyi

tanıtılabilmesi ve/veya eksiklikler belirlenerek bu konuda yapılması gereken bazı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın evrenini Yozgat ilindeki kültürel miras değeri taşıyan değerler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise dünyada pek fazla örneği bulunmayan, yüzlerce yıllık tarihi olan ve günümüzde halen aktif bir termal su kaynağı olan, 2018 yılında UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne dahil edilen, değeri ve önemi henüz yeterince anlaşılammış olan Yozgat ili Sarıkaya ilçesindeki Kral Kızı Hamamı ya da diğer adıyla Roma Hamamı oluşturmaktadır. Bu yapının tarihte hem temizlik amacıyla hamam olarak hem de bazı kemik hastalıklarını iyileştirdiğine inanılan bir suya sahip olduğu gerekçesiyle termal tedavi merkezi olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Kral Kızı Hamamı yalnızca ulusal turizm açısından değil, aynı zamanda uluslararası turizm açısından da oldukça önem arz eden bir kültürel mirastır. Bundan dolayı da Kral Kızı Hamamı'nın ve yapının bulunduğu bölgenin güçlü yönlerinin ve fırsatlarının belirlenerek desteklenmesi ve geliştirilmesi, zayıf yönlerinin ve tehdit unsurlarının belirlenerek hızlı ve etkin bir biçimde çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu analizler sonucunda hem yapının hem de yapının bulunduğu bölgenin turistik açıdan daha çekici hale gelebileceği ve aynı zamanda da turistlerin algılamalarında oluşabilecek herhangi bir olumsuzluğa karşı tedbirler alınacağına inanılmaktadır.

6. KRAL KIZI HAMAMI'NIN KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ AÇISINDAN SWOT ANALİZİ

Uygulanan gözlem tekniği sonucunda Kral Kızı Hamamı'nın kültürel miras turizmi kapsamında değerlendirilmesine yönelik SWOT analizi aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo.2).

Tablo 2:SWOT Analizi Sonucunda Oluşan Tablo

<i>Güçlü Yönleri</i>	<i>Zayıf Yönleri</i>
Daha gelişmiş şehirlere yakınlığı	Tanıtım konusundaki yetersizlik
Yapının doğal bozulmamış yapıya sahip olması	Bölgede turizm bilincinin yeterli seviyede olmaması
Yapının dünya üzerindeki 2 yapıdan biri olması	Yerel ve ulusal yöneticilerin yeterli plan ve proje üretiminde bulunmaması
Kültür turizmine yönelen turistler için özel olması	Bölge halkının sürekli göç etmesi
Sağlık turizmine yönelen turistler için özel olması	Turizm alanında yeterli organizasyon bulunmaması
Yöre halkının misafirperver ve sıcakkanlı olması	Bölgedeki düzensiz, çarpık kentleşme sorunu
Yapıdan çıkan sıcak termal suyun 12 ay boyunca kullanılabilir olması	Yerel halkın kültürel mirası koruma konusunda yeterli bilince sahip olmaması
Bölge turizminde farkındalık oluşturma potansiyeli	Bölgede havaalanının bulunmaması
Yapının UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne dahil edilmesi	Bölgedeki alışveriş ve eğlence mekanlarının yetersizliği
Bölgenin Peri Bacaları, Ürgüp, Göreme, Alacahöyük, Hattuşaş vb. turizm bölgelerine yakın olması	Bölgedeki konaklama işletmelerinin yetersizliği ve işletmelerin yöre dokusuna uygun olmaması
Yöresel yemek ve el sanatlarının çeşitliliğinin fazla olması	İlgili kamu kurumlarının tanıtım ve bölge farkındalığı konularında yetersiz kalmaları
<i>Fırsatlar</i>	<i>Tehditler</i>
Turizmin sürekli olarak gelişen bir sektör olması	Kültürel miras değeri taşıyan öğelerin bilinçsiz bir şekilde tahrip edilmesi
Kültür turizmine yönelen turist sayısındaki artış	Turizmin getireceği kar marjının ön plana çıkması
Turizmin bölgeye döviz girdisinin artmasına olanak sağlaması	Kamu ve STK'ların anlaşmazlık yaşamaları
Yapının 2018'de UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne girerek hem ulusal hem de uluslararası tanınırlığının artması	Bölgede yaşanabilecek güvenlik sorunları
Farklı yerlere göç eden yerel halkın bazı aylarda bu bölgeyi ziyarete gelmeleri	Bölgeye ait geleneksel kültürün zayıflaması ya da bozulması

Yapının bulunduğu ilçede Bozok Üniversitesi bünyesindeki Sarıkaya Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nun bulunması	Turizm taşıma kapasitesinin aşılması
Diğer yöresel ürünlerin farkındalığının artması	
Türk Lirası'nın gelişmiş ülkelerin paralarına oranla daha değersiz olması ve turistin daha az maliyeti olacağını düşünmesi	

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, Kral Kızı Hamamı'nın kültürel miras turizmi açısından güçlü yönleri ve fırsatlarının, zayıf yönler ve tehditlerinden daha fazla olduğu görülmektedir. Güçlü yönler ele alındığında, yapının bozulmamış, doğal yapıya sahip olması ve bu yapının dünya üzerindeki 2 yapıdan biri olması ön plandadır. Bunun yanı sıra, yapının hem kültür turizmine hem de sağlık turizmine yönelen turistler için bir destinasyon olabilme potansiyeli ve yapının içerisinden çıkan sıcak termal suyun 12 ay boyunca kullanılabilir olması da yapının sadece mevsimsel olarak değil aynı zamanda tüm yıl boyunca turistik çekiciliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca yapının bulunduğu bölgenin, Hattuşaş, Alacahöyük, Peri Bacaları, Ürgüp ve göreme gibi turizm alanında yoğun ilgi gören destinasyonlara yakın olması ve yöre halkının turistlere karşı hoşgörü ve misafirperver davranışları gibi durumlar diğer güçlü yönleri oluşturmaktadır.

Zayıf yönlere bakıldığında ise, yapının hem ulusal hem de uluslararası alanda tanıtımının yetersiz kalması ve hem yerel yöneticilerin hem de ulusal yöneticilerin yapıya yönelik plan ve proje desteği ve üretiminde bulunmaması ön plana çıkmaktadır. Ayrıca, bölgede havaalanı olmaması ve bölgenin sürekli olarak göç veriyor olması da diğer zayıf yönlerdir. Bunun yanı sıra, bölgeye gelecek potansiyel turistlerin zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirebilmeleri için yeterli sayıda alışveriş ve eğlence noktası bulunmamaktadır. Çevredeki konaklama işletmeleri ise yöresel bir tema yerine, betonarme binalardan oluşmaktadır. Aynı zamanda, yerel halkın turizm ve kültürel miras konularında yeterli bilince sahip olmaması gibi durumlar da diğer zayıf yönleri oluşturmaktadır.

Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan fırsatlar arasında da, turizmin sürekli olarak gelişmekte ve geliştikçe de büyüyen bir sektör olması ve bireylerin artık deniz-kum-güneş turizminden kültürel turizme doğru ilgilerinin artması gibi durumlar bulunmaktadır. Ayrıca yapının 2018 yılında UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne girmesiyle birlikte hem ulusal hem de uluslararası alanda daha fazla tanınırlığa sahip olması ve bundan dolayı bölgeye gelecek turistlerin yapacakları ticaret neticesinde bölgeye döviz girdisinin sağlanması gibi durumlar da fırsat arasındadır.

Yapıyla ilgili tehditlere bakıldığında da, kültürel miras değeri taşıyan Kral Kızı Hamamı'nın yoğunluk dolayısıyla, bilinçsizle tahrip edilmesi ön plana çıkmaktadır. Ayrıca yaşanabilecek bu yoğunluk dolayısıyla turistik gelirin daha fazla ön plana çıkması, Kamu ve STK'ların anlaşmazlık yaşamaları, bölgede oluşabilecek güvenlik sorunları ve zamanla bölgenin yöreselliğinin zayıflaması ya da bozulması gibi durumlar da tehditler arasında bulunmaktadır.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Özellikle son yıllarda bireylerin gelir ve eğitim seviyelerinin de artmasıyla birlikte, turizmde bir sıradanlık haline gelen deniz-kum-güneş üçlüsünden farklı olarak, hem kendilerini geliştirmek hem de yeni kültürler ve değerler tanımak için kültür turizmine ve dolayısıyla da kültürel miras turizmine yönelmeye başlamışlardır. Bu kapsamda Yozgat ili Sarıkaya ilçesinde bulunan ve yaklaşık 2000 yıllık tarihe sahip olan Kral Kızı Hamamı'nın bir kültürel miras değeri taşıdığı 2018 yılında UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne girmesiyle kesinleşmiştir. Kral Kızı Hamamı'nın hem kültürel miras turizmi açısından hem de sağlık turizmi açısından oldukça önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyelin belirli bir noktaya kadar farkına varılmış ancak daha sonra bu farkındalık da zamanla kaybolmaya başlamıştır. Turistik potansiyele sahip bir değer daha fazla ilgi görebilmesi ve daha fazla turist çekebilmesi için öncelikle bozulmamış, doğal halini koruyabilmesi ve bu durumun da tanıtımının hem ulusal hem de uluslararası alanda yapılması gerekmektedir.

Yozgat ili Sarıkaya ilçesinde bulunan ve antik dönemde bir termal tedavi merkezi olarak kullanılan ve günümüzde halen aktif bir şekilde termal sıcak suyun bulunduğu Kral Kızı Hamamı'nın

SWOT analizi ile belirlenen birçok güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri bulunmaktadır. Bu kapsamda Kral Kızı Hamamı'nın, özellikle tarihi, kültürel ve coğrafi açıdan çeşitli üstünlüklere sahip olduğu, diğer yandan da tanıtım, yönetim planlama gibi konularda da eksiklikleri olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışma kapsamındaki öneriler şu şekildedir;

- Yapının sahip olduğu turistik çekicilik potansiyelinin artırılması için, yerel yönetimler, yerli halk, sivil toplum kuruluşları gibi kişi/kurumlar bir işbirliği içerisinde girerek plan ve proje üretmelidir.
- Bölgedeki yerli halka ve turizm işletmelerine, turizm, kültürel miras gibi konular hakkında eğitimler/seminerler verilerek bölgenin turizm algısının gelişmesi sağlanmalıdır.
- Özellikle bölgesel tanıtım politikası uygulanarak, çevre illerdeki Hattuşaş, Alacahöyük, Peri Bacaları gibi turistik merkezlere ek olarak yeni bir destinasyon oluşturularak Kral Kızı Hamamı'nın eklenmesi sağlanmalıdır.
- Yapıyı hem yerli halka hem de turistlere anlatabilmeleri için bölgesel rehberler bulundurulmalı, varsa sayıları artırılmalıdır.
- Yılın belirli dönemleri için kültürel miras turizmine belirli dönemleri için de sağlık turizmine yönelik hedef kitle belirlenerek bu kişilere yoğunlaşılmalıdır.
- Seyahat ve gezi dönemlerinin yoğun olduğu dönemler belirlenerek, bu hedef kitleye ulaşmak için çalışmalar yapılmalıdır.
- Yöresel ürünlerin üretilmesi ve pazarlanabilmesi için bölge halkını teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır.
- Kral Kızı Hamamı dikkate alınarak imar planları yapılmalıdır.
- Bölgedeki havaalanı eksikliğini az da olsa giderilebilmesi için ulaşım konusunda gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- Turistlerin bölgeye geldiklerinde kaliteli zaman geçirebilmeleri için alışveriş ve eğlence noktaları oluşturulmalı ve/veya sayıları artırılmalıdır.
- Bölgedeki konaklama işletmelerinin tasarımına yönelik çalışmalar yapılmalı, bölgeyi tanıtıcı ve yöresel dekorlar kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

Ayaz, N., Apak, Ö. C., & Sünbül, K. (2018). Kültürel Miras Alanları Üzerine Bir Meta Analizi: Safranbolu İlçesi Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1-14.

Aziz, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Nobel Yayın.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2003). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf> (Erişim Tarihi:20.04.2021).

Boz, M., & Uğur, İ. (2015). Tarihi Kentler ve Turizm: Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin Safranbolu'da Turizm Gelişimine İlişkin Algıları. *II. International Congress of Tourism & Management Researches*. Kuşadası.

Chantre, E. (1898). *Mission en Cappadoce 1893-1894*. Paris.

Doğaner, S., & Dupont, W. (2015). Accelerating Cultural Heritage Tourism in San Antonio: A Community-Based Tourism Development Proposal for The Missions Historic District. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 1-19.

Elfadaly, A., Attia, W., Qelichi, M. M., Murgante, B., & Lasaponara, R. (2018). Management of Cultural Heritage Sites Using Remote Sensing Indices and Spatial Analysis Techniques. *Surveys in Geophysics*, 1347-1377.

Gök, T. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Farkındalığını Değerlendirmede Önem-Performans Analizinin (ÖPA) Kullanımı. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 325-341.

Gülcan, B. (2010). Türkiye'de Kültür Turizminin Ürün Yapısı ve Somut Kültür Varlıklarına Dayalı Ürün Farklılaştırma İhtiyacı. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 99-120.

- Hasırcı, B., Becene, N., & Yılmaz, Ö. (2013). *Sarıkaya İlçesi, Roma Hamamı 2013 Yılı Dolgu Toprak Temizliği Çalışması 2. Etap Sonuç Raporu*.
- İsmail, N., Masron, T., & Ahmad, A. (2014). Cultural Heritage Tourism in Malaysia: Issues. *SHS Web of Conferences*, 1-8.
- Karapınar, E., & Barakazı, M. (2017). Kültürel miras turizminin sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi: Göbeklitepe Ören Yeri. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5-18.
- Kınalı, F. (1987). *Eski Anadolu Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Kuşçuoğlu, G. Ö. (2017). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi. *Yalvaç Akademi Dergisi*. 2(1), 58-67
- Nuryanti, W. (1996). Heritage and Postmodern Tourism. *Annals of Tourism Research*, 249-260.
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (2011). *Yozgat Turizm ve Sosyal Altyapı Sektörel Çalışma Grubu Raporu*. ORAN Orta Anadolu Kalkınma Ajansı.
- Özdemir, Ü. (2011). Safranbolu'nun Kültürel Miras Kaynakları ve Korunması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 129-142.
- Pekersen, Y., Güneş, E., & Selçuk, B. (2019). Kültürel miras turizmi değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliği kapsamında yerel halkın tutumu: Cumalıkızık örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 350-368.
- Sarıkaya Belediyesi (2021). Sarıkaya İlçesi ve Tarihçesi, <http://www.sarikaya.bel.tr/content/47/Tarih%C3%A7e> (Erişim Tarihi: 20.04.2021) URL4
- Seyhan, B. (2014). Frigya Bölgesinin Kültürel Miras Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Eskişehir.
- Shankar, B., & Swamy, C. (2013). Creating awareness for heritage conservation in the city of Mysore: Issues and policies. *International Journal of Modern Engineering Research (IJMER)*, 698-703.
- Şenyurt, H. K. (2016). Sarıkaya Roma Hamamı Tarihçesi Ve 2010-2015 Yılı Kazı Çalışmaları Sonuçları. *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu*. Yozgat: Bozok Üniversitesi.
- Şenyurt, H. K., & Yılmaz, Ö. (2013). Yozgat İli Sarıkaya İlçesi Roma Hamamı 2010 Yılı Temizlik ve Kazı Çalışması. *20.Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu*, (s. 1-15). Ankara.
- T.C. Sarıkaya Kaymakamlığı (2021). Roma Hamamı Tarihçesi ve Kazılar, <http://www.sarikaya.gov.tr/roma-hamami-tarihcesi-ve-kazilar> (Erişim Tarihi: 20.04.2021) URL5
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı (2021). Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi. <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263665/dunya-kulturel-ve-dogal-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html> (Erişim Tarihi: 20.04.2021). URL8
- T.C. Yozgat Valiliği (2021). Sarıkaya Roma Hamamı, <http://www.yozgat.gov.tr/sarikaya-roma-hamami> (Erişim Tarihi: 20.04.2021). URL7
- Toylan, N. V., Ar, H., Kayıkçı, M. Y., & Bozkurt, A. K. (2017). Somut Olmayan Kültürel Mirasla Zenginleşen Kültürel Deneyimler. *I. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi*. Mersin.
- Türker, A., Çelik, İ. (2012). Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler. *Yeni Fikir Dergisi*, 9, 86-98.
- Uslu, A., & Kiper, T. (2006). Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 305-314.
- Ünsal, D., & Pulhan, G. (2012). *Türkiye'de Kültürel Mirasın Anlamı ve Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Vatan, A. (2018). Bilecik'in Turizm Destinasyonu Olarak Değerlendirilmesine Yönelik Yerel Paydaş Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 604-625.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. G., Karaman, E., & Karaman, G. (2013). Marka Şehir Olabilmenin Yeni Boyutu: Kullanılabilirlik. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 69-76.
- Yozgat Belediyesi (2021). Yozgat Şehri Kültür ve Turizmi, <https://www.yozgat.bel.tr/turizm> (Erişim Tarihi: 20.04.2021). URL1
- Yozgat Belediyesi (2021). Yozgat Şehri Coğrafi Bilgileri, <https://www.yozgat.bel.tr/cografi> (Erişim Tarihi: 20.04.2021). URL2
- Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2021). Yozgat'ın Tarihi Açısından Önemi, <https://yozgat.ktb.gov.tr/TR-93652/yozyatin-tarihi-acidan-onemi.html> (Erişim Tarihi: 20.04.2021). URL3

Yozgat İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü (2021). Sarıkaya Roma Hamamı, <https://yozgat.ktb.gov.tr/TR-92801/sarikaya-roma-hamami.html> (Erişim Tarihi: 20.04.2021) URL6

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In this study, it is aimed to emphasize the importance of Kral Kızı Bath for both country and region tourism by making a SWOT analysis in terms of cultural heritage tourism. In addition, it is aimed to raise awareness for local administrators, local people and travel agencies.

Methodology

Unstructured observation technique, one of the qualitative data collection methods, was used in the study. This method is one of the most used methods among studies involving social sciences. At the same time, in this method, the subject of the study and the individuals and objects related to the problem are examined under the observation of the researcher over a period of time. Observation is mostly carried out in regions where the behavior has taken place and is carried out using the method called "participatory observation".

Findings

It is seen that the strengths and opportunities of Kral Kızı Bath in terms of cultural heritage tourism are more than its weaknesses and threats. Considering the strengths, it is in the foreground that the building has an intact and natural structure and that this structure is one of the two structures in the world. In addition, the potential of the building to be a destination for tourists who are interested in both cultural tourism and health tourism and the hot thermal water coming out of the building can be used for 12 months, showing that the building has a tourist attraction not only seasonally but also throughout the year. In addition, the region where the building is located is close to tourism destinations such as Hattusas, Alacahöyük, Fairy Chimneys, Ürgüp and Göreme, and the tolerance and hospitable behavior of the local people towards tourists constitute other strengths.

Considering the weaknesses, it comes to the forefront that the publicity of the building is insufficient both nationally and internationally and that both local administrators and national administrators do not support and produce plans and projects for the building. Other weaknesses are that there are no airports in the area and the region is constantly emigrating. In addition, there are not enough shopping and entertainment points for potential tourists to spend their time in a quality way. The accommodation establishments in the vicinity consist of reinforced concrete buildings instead of a local theme. At the same time, situations such as lack of awareness of local people about tourism and cultural heritage constitute other weaknesses.

Among the opportunities that emerge as a result of the analysis, there are situations such as the fact that tourism is a sector that is constantly developing and growing as it develops and that individuals are now increasing their interest from sea-sand-sun tourism to cultural tourism. In addition, as the building entered the UNESCO World Temporary Heritage List in 2018, it has more national and international recognition, and therefore, foreign currency inflow to the region as a result of the trade of tourists coming to the region is among the opportunities.

Considering the threats related to the building, the unconscious destruction of Kral Kızı Bath, which has a cultural heritage value, comes to the fore. In addition, due to this intensity that may be experienced, there are also threats such as the emergence of touristic income more, disagreements between the public and NGOs, security problems that may occur in the region, and the weakening or deterioration of the regionalness of the region over time.

Conclusion and Discussion

Unlike the sea-sand-sun trio, which has become a commonplace in tourism, especially in recent years, with the increase in income and education levels of individuals, they have started to turn to cultural tourism and hence cultural heritage tourism in order to develop themselves and to recognize new cultures and values. In this context, Kral Kızı Bath, which is located in Sarıkaya district of Yozgat province and has a history of about 2000 years, has become a cultural heritage value when it entered the UNESCO World Temporary Heritage List in 2018. Kral Kızı Bath has a very important potential both in terms of cultural heritage tourism and health tourism. This potential was realized to a certain point, but then this awareness started to disappear over time. In order for a value with touristic potential to attract more attention and attract more tourists, it must first be able

to preserve its intact and natural state and this situation should be promoted both nationally and internationally.

Kral Kızı Bath, located in Sarıkaya district of Yozgat province and used as a thermal treatment center in ancient times and still active today, has many strengths and weaknesses, opportunities and threats determined by SWOT analysis. In this context, it has been determined that Kral Kızı Bath has various advantages especially in terms of history, culture and geography, and on the other hand, it has deficiencies in issues such as promotion and management planning.